

ר' עובדיה מברטנורא

העירוב בטל, שכיון שהותרה מקצת שבת הותרה כולה. אבל מקום שהיו בו מחיצות קודם השבת ונפרצו מחיצותיו בשבת לא אמרינן ביה הואיל והותרה מקצת שבת הותרה כולה: ד על גבי שני בתים. והם בב' צדי רה"ר: מטלטלין. תחת העליה, דפי תקרה מכאן ומכאן יורד וסותם: וכן גשרים המפולשים. ויש להם מחיצות מלמטה בשני הצדדים: מערבין למבוי המפולש. הואיל ואיכא ב' מחיצות, דקסבר מבוי שיש לו שתי מחיצות מדאורייתא הוי רה"ר. ואין הלכה כר' יהודה: א המוצא תפילין. בשדה ממקום שאינן משתמרים: זוג זוג. אחד בראש ואחד בזרוע כדרך שלובש בחול והיינו זוג, וחוזר תמיד ומכניס זוג זוג עד שיכניס את כולו. קסבר שבת זמן תפילין הוא אלא שחכמים גזרו עליהן גזירה שמא תפסק רצועה ויביאם בידו, ואם ילבש יותר מזוג איכא בל תוסיף ואתי איסור בל תוסיף ומשוי להו עליה כמשאוי, ורבן גמליאל סבר שבת לאו זמן תפילין הוא, והיינו טעמא דשרו ליה רבנן בהצלה משום דתכשיט הוא, הילכך מכניסן שני זוגות שני

לְבוֹא, אֲסוּרִין לְאוֹתָהּ שֶׁבֶת - ומכיון שהם אסורין לעתיד לבא, אסורין גם לאותה שבת:

משנה ד

הַבּוֹנֵה עֲלֶיהָ - קומה שנייה על גבי שני בתים העומדים בשני צידי רשות הרבים, וכן גשרים המפולשים - שעוברים תחתיהם, ויש להם מחיצות משני הצדדים - מטלטלין תחתיהן בשבת כדן רשות היחיד, ואף על פי שאין לו אלא שתי מחיצות, אנו אומרים: "פי תקרה יורד וסותם" מכאן ומכאן, וכאילו סתום מפל הצדדים, דברי רבי יהודה. והכמים אסורין כיון שהם מפולשים, לא אומרים "פי תקרה יורד וסותם".

וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מְעַרְבִין שיתוף מבואות למבוי המפולש הפתוח משני צידי לרשות הרבים, ויש לו לחי או קורה מכאן ומכאן, ואף על פי שאין לו תקרה ואי אפשר לומר בו "פי תקרה יורד וסותם", לדעתו כיון שיש לו שתי מחיצות דינו מן התורה כרשות היחיד ומטלטלים בכולו, והכמים אסורין לערב למבוי המפולש, אלא אם כן עשה באחד מצדדיו צורת הפתח ועל ידי כך נעשה כאילו יש בו שלש מחיצות, וכששם ברוחו הרביעית לחי או קורה מותר לטלטל בו:

פרק עשירי

לטלול דברים שבקדושה בשבת

משנה א

הַמוּצֵא תְּפִלִּין בשבת ברשות הרבים, ויש חשש שמא יתקלקלו או יתבזו, מכניסין למקום שמור זוג זוג - שמניח תפילין בזרועו ותפילין בראשו כדרך הנחתן בחול,

ביאורים והרחבות

- אסור לטלטל גם בגדול. ולשמואל, הסובר שאומרים "גוד אסיק" גם במחיצות שאינן ניכרות, גג דומיא דחצר, מה חצר דקא דרסי לה רבים (שהרבה עוברים במקום הפירצה שבין הקטנה לגדולה), אף גג נמי דקא דרסי ליה רבים (ומטעם זה הקטן אסור, אבל אם לא דרסי ליה רבים - אף הקטן מותר, דאמרינן "גוד אסיק").

ר' עובדיה מברטנורא
זוגות, דב' זוגות הוי תכשיט,
לפי ששנינו מקום יש בראש
להניח בו שני תפילין, וכל כמה
דהוי תכשיט שרי. ומשום בל
תוסיף ליכא הכא, דאין כאן
מצות תפילין כלל אלא כשאר
מלבוש דעלמא, ואין הלכה
כרבן גמליאל: בישנות. שניכר
הקשר, דודאי תפילין הן ויש
בהן קדושה ואסור להניחן
במקום בזיון: אבל בחדשות.
אין מחללין שבת עליהן
להכניסן, דלמא קמיע בעלמא
נינהו, ואין קדושה אלא בעשוין
כהלכתן לשמן: צבותים.
קשורים כל זוג זוג לעצמו:
כרוכים. הרבה ביחד: מחשיך
עליהן. יושב ומשמרם שם עד
שתחשך, ומשחשיכה מכניסן
כולם ביחד. וכגון שהם מרובים,
שאם יביאם זוג זוג לא תכלה
הבאתן קודם הלילה, שאם הם
בענין שתכלה הכנסתן לבית
קודם הלילה מכניסן זוג זוג
כדאמרן: ובסכנה. שגורו שמד
שלא להניח תפילין. ומתניתין
חסורי מחסרא והכי קתני, במה
בדברים אמורים? בסכנה של
שמד, אבל אם מתיירא לשהות
שם מפני הלסטים, מוליכין
פחות פחות מד' אמות: ב ר"ש
אומר נותנין להבירן. ואינו
מוליכין פחות [פחות] מד' אמות
כשמתירא מפני לסטים, גזירה
שמה יעבירם מתחלת ד' לסוף

ומכניסין וחולצין, וחוזר ומניח זוג אחר עד שמכניסין
את כולם. שהואיל ומעיקר הדין שבת זמן תפילין,
אינו יכול להניח שני זוגות בבת אחת, שעובר על "בל
תוסיף".

רבן גמליאל אומר: יכניסן שני שנים - שני
זוגות בבת אחת, שסובר ששבת לאו זמן תפילין ולכן
אין בזה משום "בל תוסיף", וגם כשמניחם שני זוגות
בבת אחת עדיין דרך מלבוש הם, שהרי יש מקום ביד
ובראש להניח שני זוגות. **במה דברים אמורים**
שהמוצא תפילין בשבת מכניסן דרך מלבוש?
בישנות - במוצא תפילין ישנות, שהרצועות
קשורות כקשר של תפילין וברור שהן תפילין, **אבל**
בחדשות - שהרצועות אינן קשורות כתפילין או
שאינן להם רצועות כלל - **פטור** מלהכניסן בשבת,
שמה אינן תפילין אלא קמיעות סתם.

מצאן צבתים - שכל זוג זוג קשור לעצמו או
כריכות - תפילין בודדות הכרוכות יחד בערבוביה -
מחשיך עליהן - ממתין שם עד שתחשך **ומביאן**
במוצאי שבת, שהואיל ולא יספיק להכניס את כולם
קודם שתחשך עדיף שיחכה למוצאי שבת ויביא את
כולם בבת אחת. **ובסכנה** של שמד, שגזרו לא להניח
תפילין ומפחד להכניסם שמה יתפסוהו - **מכסין**
שלא יהיו מוטלין בביזיון **והולך לו**:⁸³

משנה ב

רבי שמעון אומר: בסכנת ליסטים, אינו מוליכין
פחות פחות מארבע אמות שמה יעבירן ארבע אמות
שלמות, אלא **נותנין להבירן** הקרוב אליו בתוך ארבע
אמותיו, **והבירן** נותן **להבירן**, **עד שמגיע להבירן**

ביאורים והרחבות

83. בגמרא (צד, א) למדין, שמשנתנו **חסורי מחסרא והכי קתני:** במה דברים אמורים? בסכנה של שמד, אבל אם מתיירא לשהות שם מפני הלסטים, מוליכין פחות פחות מארבע אמות, דהיינו שהולך פחות מארבע אמות ועומד לפוש קצת, וממשיך ללכת פחות מארבע אמות ועומד קצת, וכן הלאה.